

VITA

SÜLI ATTILA

EGY RECENZIO KRITIKÁJA

Avagy mit illene egy *hadtörténésznek* ismernie?

Somogyi Gréta Imola, a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum, Hadtörténelmi Közlemények Szerkesztőségének szerkesztője a *Hadtörténelmi Közlemények* hasábjain (132. évfolyam, 2019. 4. szám. 977–979. o.) kritikát fogalmazott meg *Torda megye és Aranyosszék szabadságharca 1848–49-ben* (Tortoma Kiadó, Barót, 2018.) című kötetéről.

A bevezetőben a szerző felvázolja a kötet első fejezeteinek tartalmát. Itt azonban azonnal hiányként fogalmazza meg, hogy az 1848. márciusi és áprilisi politikai eseményeket nem ismertetem. Nem is állt szándékomban, mivel, amint a bevezetőben megfogalmaztam „dolgozatomban a forradalom és szabadságharc megyében kiállított alakulatainak történetét kívánjuk felvázolni, bemutatva azt, hogy az Aranyosvidék magyarsága kész volt a polgári átalakulás vívmányait fegyverrel a kezében is megvédeni”.

Ami a haderőszervezést illeti, a recenzius gondolatmenetében a teljes káosz uralkodik. A nemzetőrsek 1848 tavaszán Erdélyben önkéntes alapon alakulhattak meg, mivel a XXII. törvénycikket az unió szentesítéséig az országrészen nem lehetett alkalmazni. Sorozás a régióban a fenti időszakban nem volt, csak szeptembertől indult meg újoncszeírás, amely rövidesen félbeszakadt. A toborzás pedig csak júliustól folyt a 11. honvédszázalaj számára. Bár a XXII. törvénycikk alapján történő nemzetőri összeírás szeptemberben végbement, ez hiányos volt, csak a magyarlakta területeken járt némi eredménnyel.

Szabó Lajos ügyvéd nem volt a hadügyi tárca vezetője, a Magyar Királyság hadügyminisztere Mészáros Lázár volt.

A következő három bekezdésben a szerző műfajt vált, a recenziót felcseréli a regesztával, azaz röviden összefoglalja a Torda megyei és aranyosszéki eseményeket. Indokolt lett volna eldönteni, hogy valójában melyik formát választja, és azt alkalmazni az egész cikkekre.

A következőkben a recenzius a forrásközléseket kritizálja, kifejtve, hogy sok átírási és sajtó alá rendezési hibát vélt bennük felfedezni, amelyek szerinte többségükben értelemzavarók. Emellett a közlés módszerével sem ért egyet. A magam részéről nem osztom ezt az álláspontot, sőt szeretném megjegyezni, hogy a fenti források egy része korábban már megjelent, többek között a Hadtörténeti Intézet és Múzeum kiadványában. Természetesen lektorálás mellett, és ekkor még nem merült fel az értelemzavaró tényező. A három közölt visszaemlékezésből kettőt a Hadtörténelmi Közlemények Szerkesztőbizottságának elnöke lektorált, az ő útmutatásai alapján jelentek meg a kéziratok.

Az értelemzavaró átírási hibák közül az *épen-éppen* rendszeres hibás használatára nem találtam példát. A Metternich Jósika kormány mai helyes alakja valóban a *Metternich–Jósika-kormány*, azonban az előbbi forma sem jelentészavaró. A *ha és a ennyire* nem

átírási hiba, mivel az eredeti kútfőben is így szerepel, de természetesen érdemes lett volna egy értelmező jegyzetet csatolni.

Számos visszaemlékezés és irat kizárólag XIX. századi kiadványokban és sajtóban maradt az utókorra a kor helyesírásának és stilisztikájának szabályai szerint. Egy *hadtörténésznek* azonban illő tudni helyesen értelmezni és felhasználni ezeket a becses kútfőket, még akkor is, ha az utókor *szakértő* kritikusa azt értelemzavarónak tartja.

A következőkben Somogyi Gréta Imola azt határozza meg, hogy mit kellene ismernie egy *hadtörténésznek*. Többek között a Batthyány és Beöthy nevek helyes formáját. Az általa kifogásolt „Battyáni” kétszer fordul elő, kizárólag forrásközlésben, minden esetben a Batthyányt használom. Azonban a kifogásolt pontokban az eredeti formákat lábjegyzetben adtam meg, feloldva az illető személyek nevét (Batthyány Lajos és Kázmér grófok). A „Böthi” forma is csak egyszer fordult elő, szintén forrásban, ami a levélíró által használt névalak. Itt a személy kiléte egyértelmű, ezért szükségtelennek tartottam a lábjegyzetet. Minden más esetben a helyes Beöthy formát használtam.

A latin szavak magyar átírását a magam részéről lehetséges és nem színvonalemelő szükségszerűségnek tartom.

A számos életrajzi adat közül négy valóban hibás, az ilyen jellegű figyelmetlenségeket azonban nem tartom annyira meghatározónak, mint amennyire azt a recezens igyekszik feltüntetni, ezek korrekcióját mindenestre köszönettel fogadom.

A szakirodalom és levéltári források rövidítéseinek feloldása történhet külön-külön és egyben is, a magam részéről egyiket sem tartom „szerencsésebbnek” a másikkal. Ebben a kérdésben a *Hadtörténelmi Közlemények* sem alkalmazott egységes gyakorlatot.

Végezetül a szerző az alábbi összefoglaló kijelentést teszi: „a recezens örömmel fogadta a kiadvány megjelenését, bár sajnálattal kell megállapítania, hogy aránytalanul kevés benne az eddig feltáratlan forrás, és nagyon érződik az odafigyelő, alapos szerkesztés hiánya”.

Vizsgáljuk meg ezt a kérdést egy kicsit alaposabban! A forrásközlés első két fejezetében 43 korabeli iratot, újságcikket adtunk közre, melyből 30 első, 13 pedig olyan másodközlés, amelyet e sorok írója rendezett először sajtó alá. A három visszaemlékezés közül egy kritikai másodközlés, kettő pedig olyan másodközlés, amelyet a kötet szerzője adott ki első ízben. A létszámlajstromok is első közlések. A 270 oldal terjedelmű kötetben 202 oldalt foglalnak el a források. A kérdés megválaszolását ezek után az olvasóra bízom.

A kötet számára a kis székelyföldi kiadó nem biztosított szerkesztőt, így ez a hiányosság valós, sőt el kell fogadnom, hogy kiadói szerkesztő hiányában a szerző is nagyobb felelősség terheli a szöveggondozás terén. Azonban az utóbbi időkben számos olyan hadtörténelmi periodika, kötet, forráskiadás látott napvilágot, amely ipari mennyiségben tartalmaz szerkesztési, elsősorban helyesírási és stilisztikai hibákat. Természetesen más kötetek hiányosságai nem mentesítenek a jelen munkában felmerülő hibák alól. Azonban van egy lényeges különbség: míg ennek a kötetnek nem volt, az utóbbiaknak *hivatásos* szerkesztők álltak rendelkezésre.

Az utóbbi témánál maradvá: érdemes lett volna a recenzió kéziratát egy *szakértő* szerkesztőnek is átnéznie. Néhány ilyen jellegű hibára hívnám fel a figyelmet: „dokumentumok, amelyek e szűkebb térség önvédelmi harcáról és a szabadságharcban vállalt szerepükről tanúskodik...” (helyesen: tanúskodnak). „A sorozás, vagy inkább toborzás...” vagylagos kifejezés előtt felesleges vesszőt tenni. „Itt kapott helyet... Velics Károly jegyzetei” (helyesen: kaptak). „Rengeteg olvasást zavaró” (helyesen: rengeteg, olvasást zavaró: ide viszont kell a vessző).

TARTALOM

TANULMÁNYOK	
CZIRÓK ZOLTÁN	Vitéz Maklárý (Macourek) Béla repülőtiszt pályafutása 3
SCHRAMEK LÁSZLÓ PÉTER	Az antant hadseregek hadifoglyai Magyarországon. Pest megye példája, 1914–1922 40
KORDÉ NÓRA	A II. világháború végén kialakított bajai hadifogolytábor története és utóélete 76
FORRÁSKÖZLEMÉNYEK	
CSORBA GYÖRGY	A borsodi önkéntes nemzetőr zászlóalj parancskönyve, 1848. december 22. – 1849. január 29. 105
MŰHELY	
BÁLINT FERENC – POLGÁR BALÁZS – PÓRSZÁSZ ANNA	Had történeti régészeti kutatás a komárom–herkálypusztai „ulánus-temető”-ben (2018–2019) 125
VÁNYAI MÁRTON	A Vörös Hadsereg személyi állományának veszteségei az 1945. évi budai kitörési kísérlet során 157
FARKAS KORNÉL	A II világháború következménye a magyar nemzeti műkincsállományra, a Köz- és Magángyűjteményekből Elhurcolt Művészeti Alkotások Ügyeinek Miniszteri Bizottsága tevékenysége (I. rész) 173
SZEMLE	
KELLY ROBERT DEVRIES – MICHAEL LIVINGSTON (ED.)	Medieval Warfare. A Reader (<i>Veszprémy László</i>) 211
B. SZABÓ JÁNOS – FODOR PÁL (SZERK.)	Új korszak határán. Az európai államok hadügye és hadseregei a mohácsi csata korában (<i>Kenyeres István</i>) 213
ZÁGORHIDI CZIGÁNY BALÁZS (SZERK.)	A szentgotthárdi csata és a vasvári béke. Oszmán terjeszkedés – európai összefogás • La bataille de Saint-Gotthard et la paix de Vasvár. Expansion ottomane – coopération européenne (<i>Molnár Antal</i>) 219
HAJAGOS JÓZSEF	Heves megye a forradalom és szabadságharc sodrában (<i>Kemény Krisztián</i>) 226
HERMANN RÓBERT	Komáromi csataképek 1848/1849 (<i>Kemény Krisztián</i>) 230
BALLA TIBOR	A Nagy Háború osztrák–magyar tábornokai. Altábornagyok (<i>Krámlí Mihály</i>) 234
RAPAICH RICHÁRD	Antant-ellenőrzés Magyarországon (<i>Soós Péter</i>) 236

SZABÓ PÉTER	Magyarok a Don-kanyarban. A magyar királyi 2. honvéd hadsereg története (1942–1943) (<i>Szakály Sándor</i>) 239
	VITA
SÜLI ATTILA	Egy recenzió kritikája. Avagy mit illene egy hadtörténésznek ismernie? 243

TABLE OF CONTENTS

	STUDIES	
ZOLTÁN CZIRÓK	The Career of Air Force Officer Vitéz Béla Maklárý (Macourek)	3
LÁSZLÓ PÉTER SCHRAMEK	Prisoners of War of Entente Armies in Hungary The Example of County Pest, 1914–1922	40
NÓRA KORDE	The History and Afterlife of the Prisoner-of-War Camp of Baja Established at the End of World War Two	76
	SOURCE PUBLICATIONS	
GYÖRGY CSORBA	The Book of Orders of the Volunteer National Guard Battalion of Borsod, 22 December 1848–29 January 1849	105
	WORKSHOP	
FERENC BÁLINT – BALÁZS POLGÁR – ANNA PÓRSZÁSZ	Archeological Research of Military History in the “Uhlan Cemetery” of Komárom-Herkálypuszta, 2018–2019	125
MÁRTON VÁNYAI	The Losses of the Red Army During the Attempted Breakout of Buda in 1945.....	157
KORNÉL FARKAS	The Consequences of the World War Two as for the Hungarian National Treasures, the Activity of the Ministerial Committee of the Affairs of Artworks Kidnapped from Public and Private Collections (Part 1)	173
	REVIEW	
KELLY ROBERT DEVRIES – MICHAEL LIVINGSTON (ED.)	Medieval Warfare. A Reader (<i>Veszprémy László</i>).....	211
JÁNOS B. SZABÓ JÁNOS – PÁL FODOR (ED.)	At the Treshold of a New Age. The Military Affairs and Military of European States in the Age of the Battle of Mohács [Új korszak határán. Az európai államok hadügye és hadseregei a mohácsi csata korában] (<i>István Kenyeres</i>).....	213
BALÁZS ZÁGORHIDI CZIGÁNY (ED.)	The Battle of Szentgotthárd and the Peace Treaty of Vasváry. Ottoman Expansion – European Cooperaton [A szentgotthárdi csata és a vasvári béke. Oszmán terjeszkedés – európai összefogás] • La bataille de Saint-Gotthard et la paix de Vasvár. Expansion ottomane – coopération européenne (<i>Antal Molnár</i>)	219
JÓZSEF HAJAGOS	County Heves in the Vortex of the Revolution and War for Independence [Heves megye a forradalom és szabadságharc sodrában] (<i>Krisztián Kemény</i>)	226
RÓBERT HERMANN	Battle Images of Komárom 1848/1849 [Komáromi csataképek 1848/1849] (<i>Krisztián Kemény</i>)	230

TIBOR BALLA	The Austro-Hungarian Generals of the Great Wars. Lieutenant Generals [A Nagy Háború osztrák–magyar tábornokai. Altábornagyok] (<i>Mihály Krámlí</i>) 234
RICHÁRD RAPAICH	Entente Control in Hungary [Antant-ellenőrzés Magyarországon] (<i>Péter Soós</i>)..... 236
PÉTER SZABÓ	Hungarians at the Don River. The History of the Second Royal Hungarian Defence Army (1942–1943) [Magyarok a Don-kanyarban. A magyar királyi 2. honvéd hadsereg története (1942–1943)] (<i>Sándor Szakály</i>)..... 239
	DEBATE
ATTILA SÜLI	The Critique of a Review. That is, What Should a Military Historian Know? 243

INHALT

STUDIEN	
ZOLTÁN CZIRÓK	Die Fliegerlaufbahn von vitéz Béla Maklárý (Macourek)..... 3
LÁSZLÓ PÉTER SCHRAMEK	Die Kriegsgefangenen der Entente-Armeen in Ungarn. Das Beispiel von Komitat Pest, 1914–1922 40
NÓRA KORDÉ	Die Geschichte und das Nachleben des am Ende des 2. Weltkrieges herausgebildeten Kriegsgefangenenlagers in Baja..... 76
QUELLENPUBLIKATIONEN	
GYÖRGY CSORBA	Das Kommandobuch des Freiwilligen-Bataillons der Nationalgarde des Komitats Borsod, 22. Dezember 1848 – 29. Januar 1849..... 105
WERKSTATT	
FERENC BÁLINT – BALÁZS POLGÁR – ANNA PÓRSZÁSZ	Militärhistorische archäologische Forschungen auf dem „Ulanen-Friedhof“ von Komárom-Herkálypuszta (2018–2019)..... 125
MÁRTON VÁNYAI	Die Verluste des Personalstands der Roten Armee während des Ausbruchsversuchs von Buda (Ofen) im Jahr 1945 157
KORNÉL FARKAS	Die Folgen des 2. Weltkrieges für den ungarischen nationalen Kunstschatzbestand, die Tätigkeit des Ministerialausschusses für die Angelegenheiten der aus öffentlichen und Privatsammlungen verschleppten Kunstwerke (Teil 1) 173
RUNDSCHAU	
KELLY ROBERT DEVRIES – MICHAEL LIVINGSTON (ED.)	Medieval Warfare. A Reader (<i>László Veszprémy</i>)..... 211
JÁNOS B. SZABÓ – PÁL FODOR (RED.)	An der Grenze einer neuen Epoche. Das Militärwesen und die Armeen der europäischen Staaten in der Zeit der Schlacht bei Mohács (Mohatsch) [Új korszak határán. Az európai államok hadügye és hadseregei a mohácsi csata korában] (<i>István Kenyeres</i>)..... 213
BALÁZS ZÁGORHIDI CZIGÁNY (RED.)	Die Schlacht bei Mogersdorf und der Frieden von Eisenburg. Osmanische Expansion – europäischer Zusammenhalt • La bataille de Saint-Gotthard et la paix de Vasvár. Expansion ottomane – coopération européenne [A szentgotthárdi csata és a vasvári béke. Oszmán terjeszkedés – európai összefogás • La bataille de Saint-Gotthard et la paix de Vasvár. Expansion ottomane – coopération européenne] (<i>Antal Molnár</i>) 219
JÓZSEF HAJAGOS	Komitat Heves in der Revolution und im Freiheitskampf [Heves megye a forradalom és szabadságharc sodrában] (<i>Krisztián Kemény</i>)..... 226

RÓBERT HERMANN	Schlachtszenen von Komárom (Komorn) [Komáromi csataképek 1848/1849] (<i>Kemény Krisztián</i>).....	230
TIBOR BALLA	Die österreichisch-ungarischen Generäle des Großen Krieges. Generalleutnante [A Nagy Háború osztrák–magyar tábornokai. Altábornagyok] (<i>Mihály Krámlí</i>)	234
RICHÁRD RAPAICH	Entente-Kontrolle in Ungarn [Antant-ellenőrzés Magyarországon] (<i>Péter Sóós</i>).....	236
PÉTER SZABÓ	Ungarn am Don-Ufer. Die Geschichte der Königlich-ungarischen 2. Honved-Armee [Magyarok a Don-kanyarban. A magyar királyi 2. honvéd hadsereg története (1942–1943)] (<i>Sándor Szakály</i>).....	239
	DISKUSSION	
ATTILA SÜLI	Kritik einer Rezension oder: Was sollte ein Militärhistoriker kennen?.....	243

TABLE DES MATIÈRES

	ÉTUDES	
ZOLTÁN CZIRÓK	La carrière de Vitéz Béla Maklárý (Macourek) dans l'aviation militaire	3
LÁSZLÓ PÉTER SCHRAMEK	Les prisonniers de guerre des armées de l'Entente en Hongrie. Exemple du département de Pest, 1914–1922.....	40
NÓRA KORDE	L'histoire du camp de prisonniers de Baja créé à la fin de la Seconde Guerre mondiale	76
	PUBLICATIONS DE SOURCE	
GYÖRGY CSORBA	Le registre d'ordres du bataillon de la garde nationale de volontaires de Borsod, 22 décembre 1848 – 29 janvier 1849	105
	ATELIER	
FERENC BÁLINT – BALÁZS POLGÁR – ANNA PÓRSZÁSZ	Fouilles d'histoire militaire dans le « cimetière des Uhlans » de Komárom–Herkálypuszta (2018–2019)	125
MÁRTON VÁNYAI	Les pertes humaines de l'Armée Rouge lors de la tentative de sortie de Buda de 1945	157
KORNÉL FARKAS	Les conséquences de la Seconde Guerre mondiale sur les œuvres d'art hongrois. Activité du Comité ministériel des Affaires des Œuvres d'art emportées des Collections publiques et privées (1 ^{ère} partie)	173
	REVUE	
KELLY ROBERT DEVRIES – MICHAEL LIVINGSTON (ED.)	Medieval Warfare. A Reader (<i>László Veszprémy</i>).....	211
JÁNOS B. SZABÓ – PÁL FODOR (ED.)	À l'aube d'une nouvelle époque. La défense et les armées des États européens à l'époque de la bataille de Mohács [Új korszak határán. Az európai államok hadügye és hadseregei a mohácsi csata korában] (<i>István Kenyeres</i>)	213
BALÁZS ZÁGORHIDI CZIGÁNY (ED.)	A szentgotthárdi csata és a vasvári béke. Oszmán terjeszkedés – európai összefogás • La bataille de Saint-Gotthard et la paix de Vasvár. Expansion ottomane – coopération européenne (<i>Antal Molnár</i>).....	219
JÓZSEF HAJAGOS	Le département de Heves dans le tourbillon de la révolution et de la guerre d'indépendance [Heves megye a forradalom és szabadságharc sodrában] (<i>Krisztián Kemény</i>)	226
RÓBERT HERMANN	Scènes de guerre de Komárom 1848/1849 [Komáromi csataképek 1848/1849] (<i>Krisztián Kemény</i>).....	230
TIBOR BALLA	Les généraux austro-hongrois de la Grande Guerre. Lieutenants généraux [A Nagy Háború osztrák–magyar tábornokai. Altábornagyok] (<i>Mihály Krámlí</i>)	234

RICHÁRD RAPAICH	Contrôle de l'Entente en Hongrie [Antant-ellenőrzés Magyarországon] (<i>Péter Soós</i>).....	236
PÉTER SZABÓ	Des Hongrois dans la boucle du Don. L'histoire de la 2 ^e armée royale hongroise (1942–1943) [Magyarok a Don-kanyarban. A magyar királyi 2. honvéd hadsereg története (1942–1943)] (<i>Sándor Szakály</i>).....	239
	DÉBAT	
ATTILA SÜLI	Critique d'une recension ou bien que devrait connaître une historienne militaire ?	243

СОДЕРЖАНИЕ

ИССЛЕДОВАНИЯ	
ЗОЛТАН ЦЗИРОК	Воздушная карьера лётчика витязя Бела Маклари (Мацоурек) 3
ШРАМЕК ЛАСЛО ПЕТЕР	Военнопленные армий Антанты в Венгрии Пример округа района Пешт, 1914–1922 гг. 40
НОРА КОРДЭ	История и последующая жизнь лагеря для военнопленных в г. Байя, созданного в конце Второй мировой войны 76
ПУБЛИКАЦИИ ИСТОЧНИКОВ	
ДЬЁРДЬ ЧОРБА	Книга приказов батальона добровольческой национальной гвардии Боршод с 22-ого декабря 1848. по 29-ое января 1849. годов 105
МАСТЕРСКАЯ	
ФЕРЕНЦ БАЛИНТ – БАЛАЖ ПОЛГАР – АННА ПОРСАС	Военно-историческое археологическое исследование на «Уланском кладбище» в Комаром-Херкайпуста, 2018–2019 гг. 125
МАРТОН ВАНЯИ	Ущерб личного состава Красной Армии во время попытки прорыва в Буде в 1945-ом году 157
КОРНЕЛЬ ФАРКАШ	Последствия Второй мировой войны для венгерского национального фонда художественных сокровищ и деятельность Министерского Комитета по Делах Похищенных Вывезенных Художественных Произведений из Государственных Всеобщих и Частных Коллекций (часть 1)..... 173
ОБЗОР	
KELLY ROBERT DEVRIES – MICHAEL LIVINGSTON (ED.)	Medieval Warfare. A Reader (<i>Ласло Веспреми</i>) 211
ЯНОШ Б. САБО – ПАЛ ФОДОР (ИЗД.)	На пороге новой эры. Военное дело и армии европейских государств во время битвы при Мохаче [Új korszak határán. Az európai államok hadügye és hadseregei a mohácsi csata korában] (<i>Иштван Кеньереши</i>)..... 213
БАЛАЖ ЦЗИГАНЬ ЗАГОРХИДИ (ИЗД.)	Сражение у Сентготтхарда и Вашварский мир. Османская экспансия – европейское сотрудничество [A szentgotthárdi csata és a vasvári béke. Oszmán terjeszkedés – európai összefogás] • La bataille de Saint-Gotthard et la paix de Vasvár. Expansion ottomane – coopération européenne (<i>Антал Мольнар</i>) 219
ЙОЖЕФ ХАЙАГОЦ	Округ Хевеш в повороте борьбы за независимость [Heves megye a forradalom és szabadságharc sodrában] (<i>Кристиан Кемень</i>)..... 226

РОБЕРТ ГЕРМАНН	Боевые фотографии г. Комарома 1848/1849-ие гг. [Komáromi csataképek 1848/1849] (<i>Кристиан Кемень</i>)..... 230
ТИБОР БАЛЛА	Австро-венгерские генералы Великой войны. Генерал-лейтенанты [A Nagy Háború osztrák–magyar tábornokai. Altábornagyok] (<i>Михай Крамли</i>)..... 234
РИЧАРД РАПАЙХ	Инспекция Антанты в Венгрии [Antant-ellenőrzés Magyarországon] (<i>Петер Шоош</i>) 236
ПЕТЕР САБО	Венгры на излучении Дона. История Венгерской королевской 2-ой гонвед армии (1942–1943) [Magyarok a Don-kanyarban. A magyar királyi 2. honvéd hadsereg története (1942–1943)] (<i>Шандор Сакай</i>)..... 239
	ДИСКУССИЯ
АТТИЛА ШУЛИ	Критика обзора, рецензии. Или что должен знать <i>военный историк?</i> 243

A HADTÖRTÉNELMI KÖZLEMÉNYEK KÖZLÉSI SZABÁLYZATA

A *Hadtörténelmi Közlemények* kizárólag a magyar és a magyar hadtörténelemhez kapcsolódó egyetemes hadtörténet körébe tartozó, első közlésnek számító publikációkat közöl 1-1,5 (kivételes esetekben 2) szerzői ív (legfeljebb 80 000 leütés) terjedelemben. A *Hadtörténelmi Közlemények* referált folyóirat, melynek rovataiban csak két független lektor és a folyóirat impresszumában olvasható Szerkesztőbizottság tagjai által jóváhagyott írások jelenhetnek meg. A Szerkesztőség csak névvel, címmel és elérhetőséggel ellátott kéziratokat fogad el, melyeket kérünk a kézirat elején föltüntetni.

A Tanulmányok, Közlemények, Műhely és Forrásközlemények rovatok valamelyikébe szánt íráshoz magyar nyelvű rezümét kérünk csatolni. A képeket, grafikonokat, térkép-vázlatokat külön (számozott, jól azonosítható) fájlokban, 300 DPI felbontásban, lehetőség szerint JPG fájlként mellékeljük.

Recenziók beküldésénél kérjük, hogy a szemlézett könyv teljes címléírását közöljék (szerző, cím, sorozatcím, ha van, megjelenés helye, kiadó, megjelenés éve, oldalszám, ISBN-szám).

A folyóiratban megjelentetendő írásokhoz (a krónikák, könyvszemlék, nekrológok kivételével) bibliográfiát és szükség esetén (külön) rövidítésjegyzéket kérünk csatolni az írás végén.

A jegyzetekben az idézett műveket, forrásokat rövidítve, a szerző (szerkesztő) vezetéknevével és a megjelenés évszámával kérjük megadni, amit az írás végére helyezett Bibliográfiában kell feloldani, a rövidítés és annak feloldása között Tab. leütés alkalmazandó (pl.: *Farkas* 2012. → *Farkas Katalin*: Perczel Mór az emigrációban. *Hadtörténelmi Közlemények*, 125. (2012) 1. sz. 41–90. o.).

A *Hadtörténelmi Közlemények*ben kiemelésre a dőlt betűs szedés (kurzíválás, italic), kivételesen a félkövér szedés (bold) szolgál, aláhúzást és ritkítást ne használjanak. Művek, szakirodalmi írások szövegének átvételét idézőjelek közé foglalásuk jelzi, az idézetek egészének kurzív szedéssel való közlését kérjük mellőzni. A főszövegben kurzívval emelik ki a műcímeket, az idegen nyelvű terminus technicusokat így: (*terminus technicus*), és ahogyan a jegyzetekben, úgy a főszövegben is kurzíválják a folyóiratok elnevezését.

A szerző család- és keresztnéve kurzívval szedendő. A keresztnévet mindig ki kell írni, nem kezdőbetűvel rövidíteni (kivétel, ha a címlapon csak kezdőbetű szerepel). A szerző keresztné- és családnévének sorrendje mindig a nyomtatványon olvashatóval egyezik meg. Társszerzők nevei között nagyködtőjelet kell használni. A szerző(k) neve után mindig kettőspont következzen, kivétel, ha a név genitivusban áll, ekkor az írásjel elmarad (pl. *Erasmii Opera omnia*; *Zrínyi Miklós* Válogatott művei).

A mű címét a jegyzetekben nem kell kurzíválni. Ha a műnek alcíme is van, közéjük pont kerüljön, akkor is, ha az alcím zárójelben van. A cím után, zárójel nélkül következik a kötet szerkesztőjének neve, előtte a Szerk. szócska áll, ha az idézett kötet magyar nyelvű; Ed., ha angol, olasz vagy latin; Éd., ha francia; Hrsg. vagy Hg. (=Herausgeber), ill. hrsg. vagy hg. (= herausgegeben), ha német nyelvű. Több szerkesztővel bíró angol könyvek idézések az Ed. helyett a többes számot jelző Eds. szócska áll. Több szerkesztő esetében azok neve között nagyködtőjel van (nem vessző).

A kiadás helye, a kiadás éve e sorrendben következnek, közöttük vessző áll. A kiadás helyét mindig eredeti nyelven és teljes egészében ki kell írni (pl. Wien vagy Budapest). A kiadó nevét csak akkor kell megadni, ha az valamilyen szempont miatt feltétlenül szükséges (hely nélkül, csak kiadóval megjelent kötetek, könyvtörténeti tanulmányok stb. esetén) – ekkor a kiadás helye és a kiadás éve közé, vesszővel elválasztva kerül.

Az idézett könyvet magába foglaló könyvsorozat címét a kiadás évét követően zárójelben kérjük. A könyvsorozat szerkesztőjének nevét csak akkor kell megadni, ha a címnegyedben kiemelten szerepel a könyvben.

Folyóiratok esetében a folyóirat kurzívval szedett neve után vessző áll, majd normállal szedve az évfolyam, zárójelben megadva a megjelenés éve, majd a folyóirat száma következik és az oldalszámok.

Ezután az idézett lapszámok következnek, amelyek után az o. rövidítés áll. Több egymást követő lapra hivatkozás esetén közéjük nagykötojelet kell tenni (33–59. o.), több egymással nem érintkező lapszám esetén ezek közt pont és vessző áll, és az utolsó lapszám után is pont áll (33., 52., 97. o.).

Az évszázadokat – az idézetekben és hivatkozott címekben lévő eltérő változatok kivételével – római számokkal írják.

A jegyzetekben az alábbi rövidítéseket kérjük alkalmazni (másokat nem): vö.: ('vesd össze'); uo. ('ugyanott'); Uő: ('ugyanő' ez mindig nagybetűvel és kurzívval, mert a szerző nevét helyettesíti, de pont nincs utána); ti. (tudniillik); sz. (szám); ill. (illetve); jegyz. (jegyzet, jegyzetek); pl. ('például'); stb. (és így tovább); r. ('recto'); v. ('verso'); fol. ('folio').

A személynevek között a nagykötojelet betűközzel, városok esetében szorosan, azaz betűköz nélkül helyezzük el. Pl.: *Kovács Tibor – Lengyel János*, de Wien–Köln–Bonn.

Internetről levett anyagok esetén kérjük, adják meg a honlap pontos címét és a letöltés dátumát ebben az alakban, pl.: <http://www.bibliothek.uni-augsburg.de/>; a letöltés időpontja: 2020. január 1., az utolsó megtekintés időpontja: 2020. január 1.

Hadtörténelmi Közlemények Szerkesztősége